

HET JAPANSE AANVALSPLAN

Dit plan (zie de kaart op de pagina's 642-643) hield in dat een sterk Japans eskader (zes vliegkampschepen, twee slagschepen, drie kruisers, zestien torpedobootjagers, drie onderzeeërs) geconcentreerd zou worden op een eenzame plek in de Stille Oceaan, bij de Koerilen, teneinde van daaruit door gebieden waar Amerikaanse luchtverkenning onwaarschijnlijk was en waar men vermoedelijk ook geen niet-Japanse koopvaardischepen zou ontmoeten, over een afstand van vijfduizend kilometer te varen naar een punt, ongeveer 300 km ten noorden van Pearl Harbor. Bij Pearl Harbor moesten dan al andere Japanse onderzeeërs in positie zijn, allereerst om de nodige waarnemingen te doen vlak voor de grote aanval op de *Pacific Fleet*, eventueel om hun torpedo's te lanceren op ontsnappende eenheden. Die aanval moest in eerste instantie ondernomen worden door de bommenwerpers, de duikbommenwerpers en de torpedovliegtuigen die van de vliegkampschepen zouden opstijgen. Dat moest vroeg in de ochtend geschieden, liefst op een zondag: men nam aan dat aan boord van de schepen der *Pacific Fleet* en op de vlootbasis in het algemeen de waakzaamheid op zondagmorgen, na het passagieren op zaterdagavond, het geringst zou zijn.

Het denkbeeld van deze vermetele aanval was afkomstig van de opperbevelhebber van de Japanse vloot, admiraal Yamamoto. Als de aanval slaagde, dan zouden, zo vertrouwde deze, niet alleen de krachtsverhoudingen in de Stille Oceaan beslissend gewijzigd zijn maar dan zou ook aan Amerika's moreel een slag zijn toegebracht waarvan het zich niet zou herstellen.

In januari '41 had Yamamoto zijn denkbeeld voor het eerst aan zijn eigen staf voorgelegd. Deze reageerde met groot enthousiasme. Sommige marine-officieren meenden zelfs dat men de overval op de *Pacific Fleet* combineren moest met een landing op Oahu (het eiland waar Pearl Harbor op ligt), maar er bleek al spoedig dat Japan niet voldoende troepschepen, transportschepen en tankers bezat om die landing mogelijk te maken en de eventueel te landen troepen regelmatig te bevoorraden. Die troepschepen, transportschepen en tankers waren namelijk in de eerste plaats nodig voor het offensief in de richting van Nederlands-Indië, het eigenlijke oorlogsdoel; de aanval op de *Pacific Fleet* was alleen maar een middel om het bereiken van dat doel te waarborgen.

De verovering van Nederlands-Indië vergde een gehele reeks andere operaties: de bezetting van de Engelse kroonkolonie Hongkong, van de Amerikaanse Philippijnen en van de Engelse kolonie Malakka met inbegrip van de grote Britse vlootbasis Singapore. Het Japanse leger kon daar maar een klein deel van zijn krachten voor afstaan. Van de 51 divisies die dat leger in totaal telde, werden er 6 noodzakelijk geacht als garnizoenen in Japan en in Korea; aan de grens met de Sowjet-Unie meende men 13 te moeten hand-